

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (Історія)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта
за предметною спеціальністю 014 Середня освіта (Історія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Кваліфікація: Бакалавр із середньої освіти. Учитель історії,
суспільствознавчих дисциплін і правознавства**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Глухівського НПУ ім. О. Довженка

Голова вченої ради _____ проф. Олександр КУРОК
(протокол № ____ від «____» _____ 20____ року)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2023 р.
Ректор _____ проф. Олександр КУРОК

Глухів-2023

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

ПОГОДЖЕНО

Кафедрою історії, правознавства
та методики навчання
протокол №__

від « 25» травня 2023 р

Завідувач кафедри
_____ доц. Андрій ГРИЦЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Вченою радою Навчально-наукового
інституту філології та історії
протокол №__

від « ____ » _____ 2023 р.

Голова Вченої ради
_____ доц. Олена ЧУМАЧЕНКО

ПЕРЕДМОВА

ВВЕДЕНО В ДІЮ як тимчасовий документ до введення Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія).

Освітньо-професійна програма (ОПП) «Середня освіта (Історія)» з підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія), предметної спеціальності 014 Середня освіта (Історія) є нормативним документом, що визначає: вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення; кількість кредитів ЄКТС, що необхідні для виконання цієї програми; очікувані результати навчання (компетентності), якими має оволодіти здобувач.

РОЗРОБЛЕНО РОБОЧОЮ ГРУПОЮ У СКЛАДІ:

1. Гриценко Андрій Петрович, доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка, *гарант освітньої програми*;
2. Чумаченко Олена Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка, керівник робочої групи, член проєктної групи;
3. Крижанівський Віталій Михайлович, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка, член проєктної групи;
4. Мінченко Марина Василівна, асистент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського НПУ ім. О. Довженка, випускниця ОПП 2017 року;
5. Маринченко Едуард Олексійович, директор Глухівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3 Глухівської міської ради Сумської області, учитель історії.
5. Давиденко Наталія Олександрівна, директорка Глухівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 2 Глухівської міської ради Сумської області, учитель історії.
6. Милютіна Олена Леонідівна, учитель історії КЗ СОР Глухівського ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою, випускниця ОПП 2016 року;
7. Обуховський Сергій Іванович, вчитель історії та правознавства Опорного закладу освіти Шалигинської селищної ради "Шалигинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів" Шосткинського району Сумської області, «Вчитель-методист».
8. Zenchenko Anton Vitaliyovich, здобувач освіти за предметною спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) ННІ Філології та історії;
9. Завгородня Антоніна Олександрівна, випускниця ОПП Середня освіта (Історія);

РЕЦЕНЗЕНТИ

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

підготовки бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

Складові	Опис освітньої програми
1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University Навчально-науковий інститут філології та історії
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Бакалавр Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю «Історія». Учитель історії, правознавства та навчальних предметів громадської освітньої галузі
Офіційна назва освітньої програми	«Середня освіта (Історія)» Secondary Education (History)
Тип диплома та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиночний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Наявність акредитації	Наказ МОН України від 15.08.2019 № 951-а
Цикл/рівень	перший (бакалаврський) рівень: НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень;
Передумови	Повна загальна середня освіта
Мова викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми	http://nni.gnpu.edu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка компетентного конкурентоздатного фахівця першого (бакалаврського) рівня – вчителя історії, правознавства та навчальних дисциплін громадянської освітньої галузі, який володіє теоретичними знаннями, практичними вміннями і навичками та здатний організовувати автономну професійну педагогічну діяльність й співпрацю з учнями у ході творчого, інноваційного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти на засадах подальшого особистісного розвитку та формування професійної компетентності.	

3 - Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність – 014.03 Середня освіта (Історія) <i>Об'єкти вивчення та / або діяльності:</i> вітчизняна й всесвітня історія та організація освітнього процесу з навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі у закладах загальної середньої освіти <i>Цілі навчання:</i> підготовка конкурентоспроможних фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі при формуванні ключових та історичних предметних компетентностей у здобувачів освіти та вирішувати практичні проблеми з організації освітнього процесу у ході вивчення навчальних предметів історичної та громадської освітньої галузі у закладах загальної середньої освіти. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> навчальні дисципліни, практична підготовка, наукові теорії та концепції, які забезпечують формування у майбутніх учителів професійних компетентностей для організації та здійснення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. <i>Методи, методики та технології</i> – словесні, наочні, репродуктивні, практичні, проблемні, пояснювально-ілюстративні методи, наукового пізнання, науково-дослідницької роботи, частково-пошукові, дослідницькі, інформаційно-комунікаційні, розвивальні, особистісно зорієнтовані технології та освітні технології й методики формування ключових і предметних компетентностей. <i>Інструменти та обладнання:</i> навчальна, наукова, довідкова та методична література в паперовому та онлайн-форматах, сучасні технічні засоби навчання та інформаційні ресурси; використання баз інших закладів та установ для проведення практик у ЗЗСО.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Оволодіння майбутніми вчителями відповідними глибокими знаннями в галузі освіти зі спеціальності (предметної спеціальності) «Середня освіта (Історія)» та їх здатність до використання сучасних методів і форм викладання навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі в закладах загальної середньої та позашкільної освіти (історико-краєзнавчий напрямок), а також виховання засобами історії.

	<i>Ключові слова:</i> освіта, загальна середня освіта, історія, компетентісний підхід, методика викладання, бакалавр, учитель, громадянська та історична освітня галузь, заклади загальної середньої освіти.
Особливості програми	Професійно-орієнтована програма поєднує опанування навчальних дисциплін історії, правознавства, громадянської освіти, курсів морального спрямування та методики викладання з вивченням психолого-педагогічних дисциплін, обов'язковою практичною підготовкою до організації й здійснення освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти та в організації дитячого дозвілля дитячих закладів оздоровлення, участю в дослідницьких проєктах фахового спрямування, а також залученням до процесу академічної мобільності за програмою Еразмус+ з долученням педагогів-практиків (менторів) м. Глухова та регіону під час викладання практичних занять, організації практик та проведення підсумкової атестації.
4 – Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Згідно з Класифікатором професій України ДК 003:2010 (у редакції від 25.10.2021) фахівці, що здобули вищу освіту першого (бакалаврського) рівня можуть займати посади розділу 2 «Професіонали» (23. «Професіонали в галузі освіти та навчання»): 2320 - вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти; 2359.2 - організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми / педагог-організатор. посади розділу 3 «Фахівці» (33. «Фахівці в галузі освіти»): 3340 – інші фахівці в галузі освіти (вихователь, вожатий, викладач-стажист). Крім того, посади розділу 5 «Працівники сфери торгівлі та послуг» (51. «Працівники, що надають персональні та захисні послуги»): 5131 - помічник учителя (вихователя).
Подальше навчання	Навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальностями 014.03 Середня освіта (Історія), 032 Історія та археологія, а також за іншими програмами підготовки магістра та/або набуття додаткової кваліфікації в системі післядипломної / неформальної освіти
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	Студентоцентроване, проблемно- й компетентісно-орієнтоване навчання, самонавчання та індивідуальна робота, написання кваліфікаційних (курсівих) робіт, закріплення й удосконалення теоретичних знань і практичних навичок у ході проходження практик. Завершується освітній процес складанням трьох комплексних кваліфікаційних екзаменів.
Оцінювання	Поточний та проміжний контроль: усне, комбіноване (ущільнене), письмове опитування, тестовий контроль, діяльність під час практичних / семінарських / лабораторних занять, захист проєктів та звітів з практик. Семестровий та підсумковий контроль: семестровий екзамен, залік, колоквиум, захист кваліфікаційних робіт, комплексні кваліфікаційні екзамени.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати різноманітні завдання та практичні проблеми в процесі власної освітньої діяльності за спеціальністю та в галузі професійної практичної діяльності (навчальні предмети громадянської та історичної освітньої галузі), що передбачає комплексне й творче застосування теорій та методів галузі знань «Освіта/Педагогіка».
Загальні компетентності	ЗК.01. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку співробітництва. ЗК.02. Здатність до розуміння компонентів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка й розуміння майбутньої професійної діяльності та соціальної важливості професії вчителя навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі; використання інформаційних технологій в освіті; застосування набутих знань, умінь, навичок, цінностей й ставлень для розв'язання відповідних проблем; творчого самовираження. ЗК.03. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків на основі формування й розвитку власної системи знань, мотивування людей до досягнення спільної мети. ЗК.04. Здатність до практичного використання знань та навичок з основ екології, фізичного виховання, безпеки

	життєдіяльності та здоров'я людини для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК.05. Здатність до ініціативності та підприємливості; навчання й саморозвитку упродовж усього життя з оволодінням сучасними знаннями, інноваційними стратегіями навчання, генеруванням нових ідей, виявленням та розв'язанням професійних проблем. ЗК.06. Здатність до міжособистісної взаємодії, діяльності в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня; оволодіння основами наукових досліджень. ЗК.07. Здатність до збирання, опрацювання, збереження, продукування і передачі даних і відомостей з навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі для пошуку закономірностей і їх обґрунтування з метою їх застосування у професійній діяльності, відрізняючи достовірні факти від суджень, доказову аргументацію від маніпуляцій. ЗК.08. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; зберігати та примножувати цінності і досягнення суспільства на основі розуміння важливості курсів історії, правознавства, археології, етнології, громадянської освіти, курсів морального спрямування та методики їх викладання. ЗК.09. Здатність до вільного володіння українською (державною) мовою, як усно так і письмово за професійним спрямуванням. ЗК.10. Здатність до спілкування іноземною мовою та її використання у професійній діяльності.
Фахові компетентності спеціальності	ФК.01. Здатність оперувати базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні історичні періоди та орієнтуватися в історичному часі, а саме, розуміти загальну структуру галузі знань «Освіта/Педагогіка» та, зокрема, теорії й методики викладання навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі; орієнтуватися в сучасному стані розвитку історичної науки на основі визначення взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей, а також розвитку основних освітніх та історичних інституцій з розумінням їх ролі в розвитку суспільства. ФК.02. Здатність до застосування в професійній діяльності базових знань з курсу спеціальних історичних та суміжних навчальних дисциплін: археології, історії

української культури, етнології, соціології, філософії, політології та організації й проведення історико-красознавчих досліджень для використання у практичній професійній діяльності.

ФК.03. Здатність до розуміння на основі аналізу джерельної та історіографічної бази, основних закономірностей й особливостей соціально-політичного й економічного розвитку українських земель, зіставлення різних подій, явищ місцевої, локальної та регіональної історії в різні періоди; визначення ролі України в загальноєвропейських та світових культурних процесах, як складові частини європейської та світової історії та культури у різний час.

ФК.04. Здатність до оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку та основні досягнень людського суспільства у різні історичні періоди: Стародавнього світу, Середніх віків, Нового й новітнього часу країн Західної Європи, Північної Америки, Центральноєвропейських та Балканських країн, а також країн Азії та Африки з проведенням логічних зіставлень зі сучасністю.

ФК.05. Здатність до розуміння головних принципів та основ теорії держави і права України та інших галузей права, ролі основних юридичних принципів вітчизняного законодавства в умовах власного професійного розвитку та житті сучасного українського суспільства; здатність обґрунтовано визначати основні тенденції розвитку міжнародних відносин та геополітичних чинників розвитку України та сусідніх держав.

ФК.06. Здатність орієнтуватися в історичному просторі та вміння співвідносити розвиток історичних явищ й процесів з географічним положенням історичних регіонів України, основних країн світу з їх природними умовами від доби міді та бронзи до сьогодення; використовувати історичні карти, пояснювати причини, хід та наслідки історичних подій, процесів вітчизняної та всесвітньої історії.

ФК.07. Здатність використовувати професійну і предметну педагогічну, методичну, психологічну, історичну й юридичну термінологію та побудову усних й письмових висловлювань українською та іноземною мовами щодо історичних фактів та постатей; формувати мовно-комунікативні уміння здобувачів освіти.

ФК.08. Здатність до аналізу та пояснення історичних фактів та подій всесвітньої та вітчизняної історії з чітким

та логічним формулюванням теоретичних понять, положень та концепцій для використання у практичній професійній діяльності та під час наукових досліджень.

ФК.09. Здатність до використання у професійній діяльності основних педагогічних й психологічних теорій та практик організації освітнього процесу позакласної роботи та методики викладання навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі в закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, добору та реалізації форм, методів і засобів навчання; об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з цих навчальних предметів; формувати сучасне педагогічне мислення щодо входження системи вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти.

ФК.10. Здатність до застосування знань з психології, педагогіки та науково-предметних та філософських знань, визначення та врахування вікових та інших індивідуальних особливостей здобувачів освіти під час аналізу особливостей сприйняття й засвоєння ними навчальної інформації з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації; управління освітніми проєктами та впровадження нових технологій до освітнього процесу.

ФК.11. Здатність до прийняття рішень у невизначених умовах та до організації освітнього процесу відповідно до обов'язкових вимог охорони праці та забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (в тому числі з особливими потребами); організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами з вирішенням завдань, які виникають у реальних ситуаціях професійної педагогічної діяльності.

ФК.12. Здатність до використання інновацій у професійній діяльності в галузі Освіта / Педагогіка, ефективного використання наявних та створення нових електронних освітніх ресурсів з навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі за допомогою ІТ-технологій з метою удосконалення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу; самоосвіти і саморозвитку на основі рефлексії результатів власних навчальних та професійних дій; реалізації діяльнісного, особистісно-зорієнтованого, розвивального та компетентнісного підходів.

ФК.13. Здатність до організації ефективного освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти,

	спілкування та комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу (здобувачами освіти, батьками, колегами) зі створенням рівноправного та психологічно позитивного клімату на засадах поваги, тактовності, толерантності та принципах педагогічної етики; усвідомлення високого соціального значення педагогічної професії з дотриманням принципів професійної етики вчителя навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі. ФК.14. Здатність до застосування та вдосконалення набутих знань, умінь і навичок на практиці; оволодіння теоретичними основами наукових досліджень та навчальним матеріалом нормативних дисциплін для виконання кваліфікаційних робіт та курсових проєктів, загальноосвітньої та фахової підготовки.
7 – Програмні результати навчання	
Знання (ЗН)	ПРН 01. Знати основні положення філософії, педагогіки, психології, правознавства, української та іноземної мов, основ екології, фізичного виховання, безпеки життєдіяльності, здоров'я людини та інших суміжних навчальних дисциплін у процесі розвитку загальної культури й соціалізації особистості й уміння їх використовувати у власній професійній освітній діяльності. ПРН 02. Знати загальні дані та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи й світу в різні історичні періоди та методику організації ефективного освітнього процесу на уроках історії, у позакласній та позашкільній роботі. ПРН 03. Знати специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історичні періоди, у т. ч. й на сучасному етапі, зіставляючи історичні події, явища із періодами (епохами) з курсів археології, історії України, історії стародавнього світу та середніх віків, історії Нового й новітнього часу країн Західної Європи, Північної Америки, Центральноєвропейських та Балканських країн, а також країн Азії та Африки. ПРН 04. Знати сучасні історіографічні та джерелознавчі концепції та підходи в розумінні різних періодів вітчизняної та всесвітньої історії, історико-краєзнавчих досліджень, спеціальних історичних досліджень; принципи пізнання народів, прогресу і цивілізацій в ході вивчення курсу етнології. ПРН 05. Знати, розуміти і вміти використовувати рекомендації з методики навчання навчальних предметів

	громадянської та історичної освітньої галузі у ЗЗСО та основ наукових досліджень в умовах упровадження інформаційних технологій в освіті.
Уміння/навички	ПРН 06. Поєднувати та застосовувати базові засади філософії, теорії держави і права, педагогіки і психології у власній професійній освітній діяльності зі спеціальності. ПРН 07. Проектувати та створювати безпечне й комфортне освітнє середовище з дотриманням положень основ безпеки життєдіяльності та здоров'я людини й основ екології. ПРН 08. Застосування категорійно-понятійного апарата нормативних дисциплін, передбачених даною ОПП та навчальним планом, у процесі проведення наукових досліджень та характеристики освітнього процесу. ПРН 09. Користуватися історичними та археологічними джерелами, електронними довідковими виданнями у ході проведення наукових досліджень з достатнім рівнем критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної освітньої діяльності. ПРН 10. Співставляти історичні події, явища та процеси з періодами (епохами) з вітчизняної і всесвітньої історії, визначити роль окремих особистостей, розкривати внутрішні мотиви їхніх дій, скласти політичні та історичні портрети визначних діячів української та всесвітньої історії, встановлюючи причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільно-політичних, економічних, культурних процесів та основних міжнародних та етнічних відносин, пов'язані з геополітичними чинниками на підставі критичного аналізу історичних джерел, інтеграції їх змісту, визнання й сприйняття різноманітності їх оцінок. ПРН 11. Оцінювати, класифікувати й інтерпретувати джерела й теоретичний матеріал з історії та культури України, філософії, інтегрувати їх зміст, визнавати й сприймати різноманітність критичного аналізу і оцінок історичних джерел. ПРН 12. Обробляти і аналізувати інформацію з різних джерел та історичних документів, використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку інформації та в організації освітнього процесу та проведення історико-красознавчих досліджень. ПРН 13. Інтегрувати знання з основних галузей права до власної професійної освітньої діяльності у відповідності до сучасних принципів толерантності,

	діалогу і співробітництва в умовах різноманіття та мультикультурності. ПРН 14. Планувати, проєктувати, конструювати та організовувати освітній процес з вивчення навчальних предметів громадянської та історичної освітньої галузі у ЗЗСО з використанням сучасних освітніх технологій та методик для оволодіння школярами ключових компетентностей та наскрізних умінь. ПРН 15. Розкривати сутність досліджуваної проблематики у навчальних та науково-дослідницьких проєктах з дотриманням вимог академічної доброчесності до їх оформлення та виконання.
Комунікація	ПРН 16. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами за професійним спрямуванням на рівні, достатньому для здійснення професійної освітньої діяльності. ПРН 17. Взаємодіяти в професійному середовищі, комунікувати з фахівцями різних сфер професійної освітньої діяльності.
Автономія і відповідальність	ПРН 18. Аналізувати й розв'язувати спеціалізовані завдання і практичні проблеми у складних і непередбачуваних умовах у сфері професійної освітньої діяльності. ПРН 19. Здатність до продовження навчання упродовж життя з удосконаленням здобутих під час навчання професійних компетентностей з високим рівнем автономності та вмотивованості.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	До викладання дисциплін освітньо-професійної програми долучені кваліфіковані науково-педагогічні працівники, які переважно є штатними співробітниками ГНПУ імені О. Довженка. Випусковою кафедрою для спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) є кафедра історії, правознавства та методики навчання (завідувач – доктор педагогічних наук, у складі – 2 доктори та 3 кандидати наук) на якій працюють викладачі, що підтверджують рівень наукової та професійної активності, вчасно проходять підвищення кваліфікації та стажування. Вони відповідають профілю і напряму дисциплін, що викладаються, мають необхідний досвід практичної діяльності.
Матеріально-технічне забезпечення	Для організації освітнього процесу, відповідно до ліцензійних умов, використовується матеріально-технічна база університету, зокрема

	приміщення 7-го корпусу ГНПУ ім. О. Довженка, забезпечені доступом до мережі Інтернет, а також всі об'єкти соціально-побутової сфери: аудиторії для проведення лекційних, практичних та лабораторних занять; відповідна база для проходження практик; історичні карти України та інших країн, необхідні для лабораторних занять; комп'ютерні класи; спортивні зали; приміщення для науково-педагогічних працівників; бібліотека; гуртожитки; буфет та інші приміщеннями. Не менше 30% навчальних аудиторій забезпечено мультимедійним обладнанням.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційний пакет спеціальності, навчально-методичні комплекси дисциплін, фонди наукової бібліотеки університету, у тому числі передплачувані фахові періодичні видання та інституційний репозитарій. Офіційний сайт Глухівського НПУ ім. О. Довженка: http://new.gnpu.edu.ua/uk/, що містить інформацію про структурні підрозділи, правила прийому, освітні програми, освітню діяльність, контакти; наявність робочих навчальних програм дисциплін. Наукова бібліотека Глухівського НПУ ім. О. Довженка : http://library.gnpu.edu.ua/; офіційний сайт Навчально-наукового інституту: http://nni.gnpu.edu.ua/
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність реалізується на основі двосторонніх договорів про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України. До керівництва науковою роботою бакалаврів можуть бути залучені провідні фахівці університетів та наукових установ України на умовах індивідуальних договорів. Кредити, отримані в інших університетах України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність.
Міжнародна кредитна мобільність	Міжнародна кредитна мобільність реалізується на основі міжінституційних договорів про академічну мобільність здобувачів освіти та професорсько-викладацького складу, укладеними з університетами Туреччини: Афьон Коджатеппе, Акденіз, Газі, Карабук і Стамбульським професійним коледжем Каврам у рамках грантової програми ЄС Erasmus+ , зокрема за напрямом KA1 – навчальна мобільність, та програми обміну Mevlana Exchange Programme.

**Навчання
іноземних
здобувачів вищої
освіти**

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код о/к	Компоненти освітньої програми	Кількіст ь кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1. ЦИКЛ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1.1. Нормативні дисципліни			
ОК 1	Філософія	3	екзамен
ОК 2	Українська мова за професійним спрямуванням	3	екзамен
ОК 3	Історія української культури	3	екзамен
ОК 4	Інформаційні технології в освіті	3	залік
ОК 5	Основи екології	3	залік
ОК 6	Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини / Основи медичних знань / Охорона праці / Цивільний захист	3	залік
ОК 7	Іноземна мова (практикум)	8	екзамен
ОК 8	Фізичне виховання		залік
1.2. Вибіркові дисципліни			
ВК 1	Дисципліна за вибором (вибір із загальноуніверситетського переліку, у тому числі з іншої освітньої програми)	3	залік
2. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
2.1. Нормативні дисципліни			
ОК 9	Вступ до спеціальності (Основи історії та громадянської освіти)	3	залік
ОК 10	Археологія	3	залік
ОК 11	Історія стародавнього світу	6	залік, екзамен
ОК 12	Історія середніх віків	6	залік, екзамен
ОК 13	Історіографія та джерелознавство історії України	5	залік, екзамен
ОК 14	Педагогіка	9	екзамен
ОК 15	Психологія	6	екзамен
ОК 16	Основи наукових досліджень	3	залік
ОК 17	Історія України	21	залік, екзамен
ОК 18	Етнологія	3	залік
ОК 19	Середньовічна та нова історія Центральноєвропейських та Балканських країн	6	залік, екзамен
ОК 20	Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн	6	екзамен

1	2	3	4
ОК 21	Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки	6	залік, екзамен
ОК 22	Нова історія країн Азії та Африки	3	екзамен
ОК 23	Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки	6	екзамен
ОК 24	Новітня історія країн Азії та Африки	3	екзамен
ОК 25	Теорія та методика навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	5	екзамен
ОК 26	Шкільний курс предметів громадянської та історичної освітньої галузі та методика їх навчання	3	залік
ОК 27	Спеціальні історичні дисципліни	3	залік
ОК 28	Теорія держави і права України	3	екзамен
ОК 29	Трудове право України	3	екзамен
ОК 30	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	
ОК 31	Курсова робота з історії України	3	
ОК 32	Курсова робота з всесвітньої історії / основ правознавства	3	
ОК 33	Курсова робота з методики навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	3	
3. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА			
ОК 34	Безвідривна археологічна практика	4	залік
ОК 35	Безвідривна стажистська за спеціальністю (правознавство)	6	залік
ОК 36	Історико-краєзнавча практика (безвідривна)	5	залік
ОК 37	Практика в оздоровчому таборі (літня)	3	залік
ОК 38	Навчально-залікова практика (5-6 класи: адаптаційний цикл (НУШ))	6	залік
ОК 39	Практика на робочому місці вчителя (7-9 класи: цикл базового предметного навчання НУШ)	6	залік
4. ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ			
ОК 40	Комплексний кваліфікаційний екзамен з психолого-педагогічних дисциплін	1	екзамен
ОК 41	Комплексний кваліфікаційний екзамен з історії та методики її навчання	1	екзамен
ОК 42	Комплексний кваліфікаційний екзамен з правознавства та громадянської освіти	1	екзамен

Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
1	2	3	4
Вибіркові компоненти ОП			
ВК 1	Дисципліна за вибором (вибір із загальноуніверситетського переліку, у т. ч. з іншої освітньої програми)	3	залік
ВК 2	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	3	залік
ВК 3	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти (з іншої ОП, у т. ч. з іншого університету)	4	залік
ВК 4	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	3	залік
ВК 5	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	4	залік
ВК 6	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	5	залік
ВК 7	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	5	залік
ВК 8	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти (з іншої ОП, у т. ч. з іншого університету)	4	залік
ВК 9	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	5	залік
ВК 10	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	4	залік
ВК 11	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	4	залік
ВК 12	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	4	залік
ВК 13	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	5	залік
ВК 14	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти (з іншої ОП, у т. ч. з іншого університету)	3	залік
ВК 15	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	4	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента		56	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структура ОП

№ з/п	Код о/к	Назва компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Тип компоненти
1	2	3	4
<i>I семестр</i>			
1	ОК 1	Філософія	Нормативна, цикл загальної підготовки
2	ОК 2	Українська мова за професійним спрямуванням	Нормативна, цикл загальної підготовки
3	ОК 9	Вступ до спеціальності (Основи історії та громадянської освіти)	Нормативна, цикл професійної підготовки
4	ОК 11	Історія стародавнього світу	Нормативна, цикл професійної підготовки
5	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
6	ОК 18	Етнологія	Нормативна, цикл професійної підготовки
<i>II семестр</i>			
7	ОК 11	Історія стародавнього світу	Нормативна, цикл професійної підготовки
8	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
9	ОК 5	Основи екології	Нормативна, цикл загальної підготовки
10	ОК 6	Основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини / Основи медичних знань / Охорона праці / Цивільний захист	Нормативна, цикл загальної підготовки
11	ОК 10	Археологія	Нормативна, цикл професійної підготовки
12	ОК 27	Спеціальні історичні дисципліни	Нормативна, цикл професійної підготовки
<i>III семестр</i>			
13	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
14	ОК 3	Історія української культури	Нормативна, цикл загальної підготовки
15	ОК 14	Педагогіка	Нормативна, цикл професійної підготовки
16	ОК 15	Психологія	Нормативна, цикл професійної підготовки
17	ОК 16	Основи наукових досліджень	Нормативна, цикл професійної підготовки
18	ОК 19	Середньовічна та нова історія Центрально-європейських та Балканських країн	Нормативна, цикл професійної підготовки
19	ОК 28	Теорія держави і права України	Нормативна, цикл професійної підготовки
1	2	3	4

20	ВК 2	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
21	ОК 34	Безвідривна археологічна практика	Практична підготовка
<i>IV семестр</i>			
22	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
23	ОК 4	Інформаційні технології в освіті	Нормативна, цикл загальної підготовки
24	ОК 12	Історія середніх віків	Нормативна, цикл професійної підготовки
25	ОК 13	Історіографія та джерелознавство історії України	Нормативна, цикл професійної підготовки
26	ОК 19	Середньовічна та нова історія Центрально-європейських та Балканських країн	Нормативна, цикл професійної підготовки
27	ВК 3	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
28	ВК 4	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
29	ВК 5	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
30	ОК 30	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	Нормативна, цикл професійної підготовки
<i>V семестр</i>			
31	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
32	ОК 13	Історіографія та джерелознавство історії України	Нормативна, цикл професійної підготовки
33	ВК 1	Дисципліна за вибором (вибір із загальноуніверситетського переліку, у тому числі з іншої освітньої програми)	Вибіркова, цикл загальної підготовки
34	ОК 21	Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки	Нормативна, цикл професійної підготовки
35	ОК 29	Трудове право України	Нормативна, цикл професійної підготовки
36	ВК 6	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
37	ОК 35	Безвідривна стажистська за спеціальністю (правознавство)	Практична підготовка
38	ОК 36	Історико-краєзнавча практика (безвідривна)	Практична підготовка
39	ОК 31	Курсова робота з історії України	Нормативна, цикл професійної підготовки
<i>VI семестр</i>			
40	ОК 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
	ОК 21	Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки	Нормативна, цикл професійної підготовки
	ОК 20	Новітня історія Центральноєвропейських та Балканських країн	Нормативна, цикл професійної підготовки
	ВК 7	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
1	2	3	4

	OK 32	Курсова робота з всесвітньої історії / основ правознавства	Нормативна, цикл професійної підготовки
	BK 8	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	BK 9	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	BK 10	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	OK 37	Практика в оздоровчому таборі (літня)	Практична підготовка
<i>VII семестр</i>			
	OK 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 22	Нова історія країн Азії та Африки	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 25	Теорія та методика навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 26	Шкільний курс предметів громадянської та історичної освітньої галузі та методика їх навчання	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 33	Курсова робота з методики навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі	Нормативна, цикл професійної підготовки
	BK 11	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	BK 12	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	BK 13	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	BK 14	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
<i>VIII семестр</i>			
	OK 17	Історія України	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 7	Іноземна мова (практикум)	Нормативна, цикл загальної підготовки
	OK 8	Фізичне виховання	Нормативна, цикл загальної підготовки
	OK 23	Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки	Нормативна, цикл професійної підготовки
	OK 24	Новітня історія країн Азії та Африки	Нормативна, цикл професійної підготовки
	BK 15	Дисципліна за вибором здобувача вищої освіти	Вибіркова
	OK 38	Навчально-залікова практика (5-6 класи: адаптаційний цикл (НУШ))	Практична підготовка
	OK 39	Практика на робочому місці вчителя (7-9 класи: цикл базового предметного навчання НУШ)	Практична підготовка
	OK 40	Комплексний кваліфікаційний екзамen з психолого-педагогічних дисциплін	
	OK 41	Комплексний кваліфікаційний екзамen з історії та методики її навчання	
	OK 42	Комплексний кваліфікаційний екзамen з правознавства та громадянської освіти	

3. Форма підсумкової атестації здобувачів вищої освіти

Підсумкова атестація випускників освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Історія) проводиться у формі складання комплексних кваліфікаційних екзаменів:

- з психолого-педагогічних дисциплін;
- з історії та методики її навчання;
- з правознавства та громадянської освіти

та завершується видачою документу встановленого зразка про присудження освітнього ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації «Бакалавр освіти. Середня освіта (Історія). Учителі історії, правознавства та громадянської освіти».

Підсумкова атестація здійснюється відкрито і публічно.

	О К 1	О К 2	О К 3	О К 4	О К 5	О К 6	О К 7	О К 8	О К 9	О К 10	О К 11	О К 12	О К 13	О К 14	О К 15	О К 16	О К 17	О К 18	О К 19	О К 20	О К 21	О К 22	О К 23	О К 24	О К 25	О К 26	О К 27	О К 28	О К 29	О К 30	О К 31	О К 32	О К 33	О К 34	О К 35	О К 36	О К 37	О К 38	О К 39	О К 40	О К 41	О К 42	О К 43	О К 44	О К 45	О К 46	О К 47	О К 48	О К 49	О К 50	О К 51	О К 52	О К 53	О К 54	О К 55	О К 56	О К 57	О К 58	О К 59	О К 60	О К 61	О К 62	О К 63	О К 64	О К 65	О К 66	О К 67	О К 68	О К 69	О К 70	О К 71	О К 72	О К 73	О К 74	О К 75	О К 76	О К 77	О К 78	О К 79	О К 80	О К 81	О К 82	О К 83	О К 84	О К 85	О К 86	О К 87	О К 88	О К 89	О К 90	О К 91	О К 92	О К 93	О К 94	О К 95	О К 96	О К 97	О К 98	О К 99	О К 100	О К 101	О К 102	О К 103	О К 104	О К 105	О К 106	О К 107	О К 108	О К 109	О К 110	О К 111	О К 112	О К 113	О К 114	О К 115	О К 116	О К 117	О К 118	О К 119	О К 120	О К 121	О К 122	О К 123	О К 124	О К 125	О К 126	О К 127	О К 128	О К 129	О К 130	О К 131	О К 132	О К 133	О К 134	О К 135	О К 136	О К 137	О К 138	О К 139	О К 140	О К 141	О К 142	О К 143	О К 144	О К 145	О К 146	О К 147	О К 148	О К 149	О К 150	О К 151	О К 152	О К 153	О К 154	О К 155	О К 156	О К 157	О К 158	О К 159	О К 160	О К 161	О К 162	О К 163	О К 164	О К 165	О К 166	О К 167	О К 168	О К 169	О К 170	О К 171	О К 172	О К 173	О К 174	О К 175	О К 176	О К 177	О К 178	О К 179	О К 180	О К 181	О К 182	О К 183	О К 184	О К 185	О К 186	О К 187	О К 188	О К 189	О К 190	О К 191	О К 192	О К 193	О К 194	О К 195	О К 196	О К 197	О К 198	О К 199	О К 200	О К 201	О К 202	О К 203	О К 204	О К 205	О К 206	О К 207	О К 208	О К 209	О К 210	О К 211	О К 212	О К 213	О К 214	О К 215	О К 216	О К 217	О К 218	О К 219	О К 220	О К 221	О К 222	О К 223	О К 224	О К 225	О К 226	О К 227	О К 228	О К 229	О К 230	О К 231	О К 232	О К 233	О К 234	О К 235	О К 236	О К 237	О К 238	О К 239	О К 240	О К 241	О К 242	О К 243	О К 244	О К 245	О К 246	О К 247	О К 248	О К 249	О К 250	О К 251	О К 252	О К 253	О К 254	О К 255	О К 256	О К 257	О К 258	О К 259	О К 260	О К 261	О К 262	О К 263	О К 264	О К 265	О К 266	О К 267	О К 268	О К 269	О К 270	О К 271	О К 272	О К 273	О К 274	О К 275	О К 276	О К 277	О К 278	О К 279	О К 280	О К 281	О К 282	О К 283	О К 284	О К 285	О К 286	О К 287	О К 288	О К 289	О К 290	О К 291	О К 292	О К 293	О К 294	О К 295	О К 296	О К 297	О К 298	О К 299	О К 300																																																																																																																																																																																																																												
ФК 14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+</

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

[illegible]

	О К 1	О К 2	О К 3	О К 4	О К 5	О К 6	О К 7	О К 8	О К 9	О К 10	О К 11	О К 12	О К 13	О К 14	О К 15	О К 16	О К 17	О К 18	О К 19	О К 20	О К 21	О К 22	О К 23	О К 24	О К 25	О К 26	О К 27	О К 28	О К 29	О К 30	О К 31	О К 32	О К 33	О К 34	О К 35	О К 36	О К 37	О К 38	О К 39	О К 40	О К 41	О К 42			
ПРН 18	+			+			+		+					+												+	+												+	+	+	+			
ПРН 19				+					+					+													+	+												+	+	+	+		

Перелік джерел, на яких базується освітня програма

1. Закон України “Про вищу освіту” (2014) та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти.
2. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації Академії педагогічних наук України / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП “НВЦ “Пріоритети”, 2014. – 108 с.
3. Перелік галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.15, № 266).
4. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п.
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [Електронний ресурс]. – URL: mon.gov.ua/content/Діяльність/Реформа%20освіти/07-metod-rekomendacziyi.doc
6. Международная стандартная классификация образования: [Електронний ресурс]. – URL: [http:// Shared ‘Dublin’ descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards](http://Shared'Dublin'descriptorsforShortCycle,FirstCycle,SecondCycleandThirdCycleAwards) [Electronic resource]. – URL: www.uni-due.de/imperia/md/content/bologna/dublin_descriptors.pdf

Гарант освітньої програми

**старший викладач кафедри історії, правознавства
та методики навчання,
доктор педагогічних наук, доцент
Андрій ГРИЦЕНКО**